

TULEVAISUUDEN KUNTA

TE-2024 -UUDISTUS

TIIVISTELMÄ

30.5.2023

MINNA KOLJONEN

TULEVAISUUDEN KUNTA -HANKE

Pohjois-Savon liitto

Saate

Tiivistelmässä on TE-2024 -uudistuksen pääperiaatteet. Tarkempaa tietoa saa aihekohtaisesti [laajasta tietopakelistista](#). Materiaalit on tuotettu syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana Pohjois-Savon liiton hallinnoimassa Tulevaisuuden kunta -hankkeessa.

Valtakunnallisen valmistelun edetessä päivittyvää tietoa saa [Työ- ja elinkeinoministeriön](#) ja [Kuntaliiton sivuilta](#).

Samaan aikaan vuoden 2025 alusta tulevat voimaan myös uusi laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä ja laki kotoutumisen edistämisestä, niitä ei käsitellä tässä tiivistelmässä.

TE-2024 -uudistus

- Valtion TE-palvelut siirretään kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2025 alusta lähtien
- Uudistuksella tavoitellaan 7 000 – 10 000 lisätyöllistä
 - Oma kunta tuntee asukkaansa parhaiten, joten työnhakijat ja yritykset saavat paikallisiin tarpeisiin sopivia palveluja
 - Työllistyminen tehostuu, kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutus- ja elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla
- TE-palvelu-uudistus on osa hallituksen työllisyystoimien kokonaisuutta. Tavoitteena on, että työnhakijat löytävät työtä ja työntajat tarvitsemiaan osaajia.

JÄRJESTÄMISVASTUU

Järjestämismvastuu

Järjestämismvastuu siirretään kunnalle tai kunnista muodostettavalle työllisyysalueelle, jonka työvoimapohja on vähintään 20 000 henkeä

- Työllisyysalueita muodostettaessa tulee ottaa huomioon
 - ✓ maantieteellinen yhteys
 - ✓ työssäkäynnin toimivuus
 - ✓ kielellisten oikeuksien toteutuminen
 - ✓ riittävät resurssit
- Viimesijassa työllisyysalueen syntymisestä päättää valtioneuvosto

Mitä järjestäminen tarkoittaa

Vastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä tulee olla selkeästi

- yksittäisellä kunnalla omalla alueellaan tai
- yhdellä työllisyysalueen kunnalla tai
- kuntayhtymällä kaikkien työllisyysalueen kuntien puolesta

Kuntalain mukaan tehtävien hoidosta järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- yhdenvertaisesta saatavuudesta
- tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä
- tuottamistavasta
- tuottamisen valvonnasta sekä
- viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä

Kuntalaista poiketen toimivaltaa voidaan yksittäisissä tehtävissä antaa työllisyysalueen jäsenkunnalle tai työllisyysalue voi siirtää viranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa toiselle työllisyysalueelle

Jokainen kunta vastaa kuitenkin palvelujen rahoittamisesta

Hallintomallit

Yhteistyön vaihtoehdot tulevat kuntalaista

- Yhteinen toimielin eli vastuukunta
- Kuntayhtymä
- Yhteinen virka

Jos työvoima laskee alle 20 000

Työvoima on kolmena peräkkäisenä vuonna alle 20 000 henkeä

- Kunnan tai työllisyysalueen tulee käynnistää toimenpiteet sopiakseen yhteistoiminnasta muiden kuntien kanssa
- Yhteistoimintasopimus tulee olla voimassa tarkasteluajankohtaa seuraavan toisen vuoden alusta lukien

Poikkeaminen järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen järjestää työvoimapalveluita, vaikka alueen työvoima alittaisi 20 000 henkeä. Poikkeama on mahdollista, jos yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy

1. työllisyyspalvelujen järjestämisen edellyttämän toiminnallisen kokonaisuuden muodostaminen **ei saaristoisuuden tai pitkien etäisyyksien** vuoksi ole muutoin tarkoituksenmukaista;
2. se on tarpeen **suomen- tai ruotsinkielisten** asukkaiden kielellisten oikeuksien turvaamiseksi;
3. se on tarpeen **saamelaisten kieltä ja kulttuuria** koskevien oikeuksien turvaamiseksi;
4. työllisyysalueen muodostaminen edellyttäisi useamman **työssäkäyntialueen yhdistämistä**; tai
5. poikkeusluvan myöntäminen on alueelliset, palvelujen järjestämistä koskevat ratkaisut, palvelujen tarve, palvelujen kustannukset sekä muut palvelujen järjestämiseen liittyvät tekijät huomioon ottaen **muusta erityisestä syystä perusteltua**

Lisäksi edellytyksenä on, että kunta tai työllisyysalue on **osoittanut riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit** työllisyyspalvelujen järjestämiseksi eikä alueen sekä muun työllisyysalueen palvelutaso poikkeuksen seurauksena merkittävästi heikkene.

KESKUSTELUSSA OLEVAT TYÖLLISYYSALUEVAIHTOEHDOT

Seuraavilla dioilla on neljä mallia työllisyysalueista Pohjois-Savossa. Karttoja ja lukuja on päivitetty 11.5.2023 kuvaaman parhaillaan keskustelussa olevaa tilannetta.

Laskelmat siirtävistä henkilötyövuosista (htv) ja vos-rahoituksesta ovat **vain suuntaa-antavia** ja niiden tarkoitus on auttaa palvelujen järjestämisen suunnittelua valmisteluvaiheessa. Valtakunnalliset laskelmat päivittyvät valmistelun edetessä.

Laajan työttömyyden lukuna on käytetty kuukauden lopun vuosikeskiarvoa 2022.

Pendelöinti-nuolet kuvaavat työssäkäyntiä oman asuinkunnan ulkopuolelle.

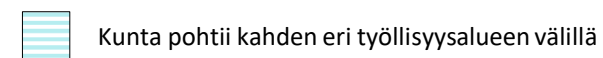
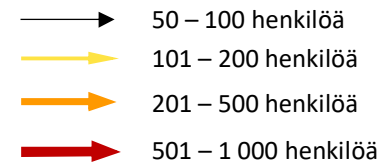
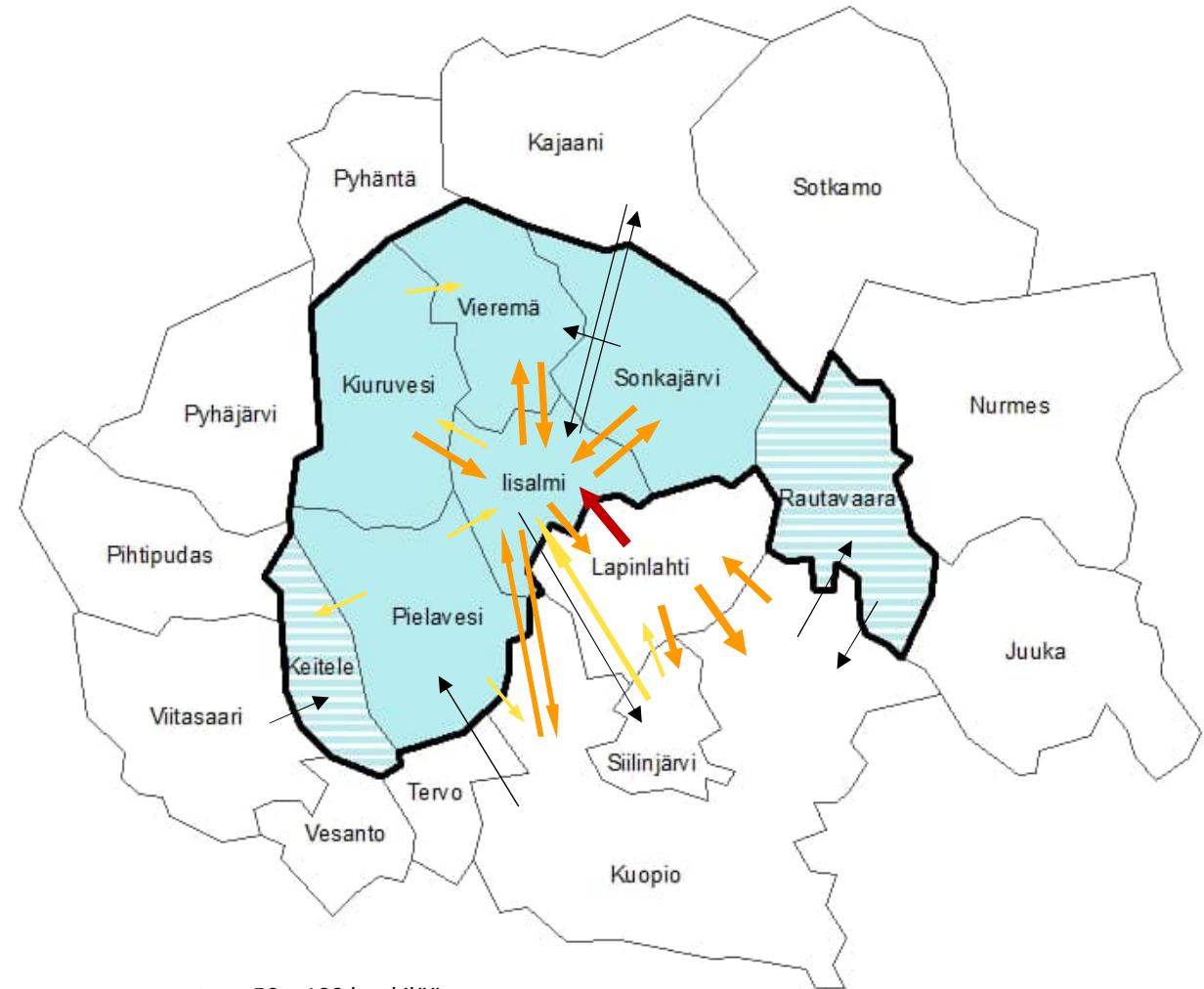
Lähteet: Tilastokeskus, TEM Työnvälitystilasto, Mikko Kesä Oy:n laskelmat

1. Iisalmi, Keitele, Kiuruvesi, Pielavesi, Rautavaara, Sonkajärvi, Vieremä

Alueen työvoima

2021	2025	2030	2035
18 469	16 758	15 378	14 416

Työikäinen väestö	22 038
Laaja työttömyys	2 697
Vieraskieliset	1 149
Arvio siirtyvästä htv:stä	31,3
Arvio järjestämiseen tulevasta vos-rahoituksesta	4 386 153 €

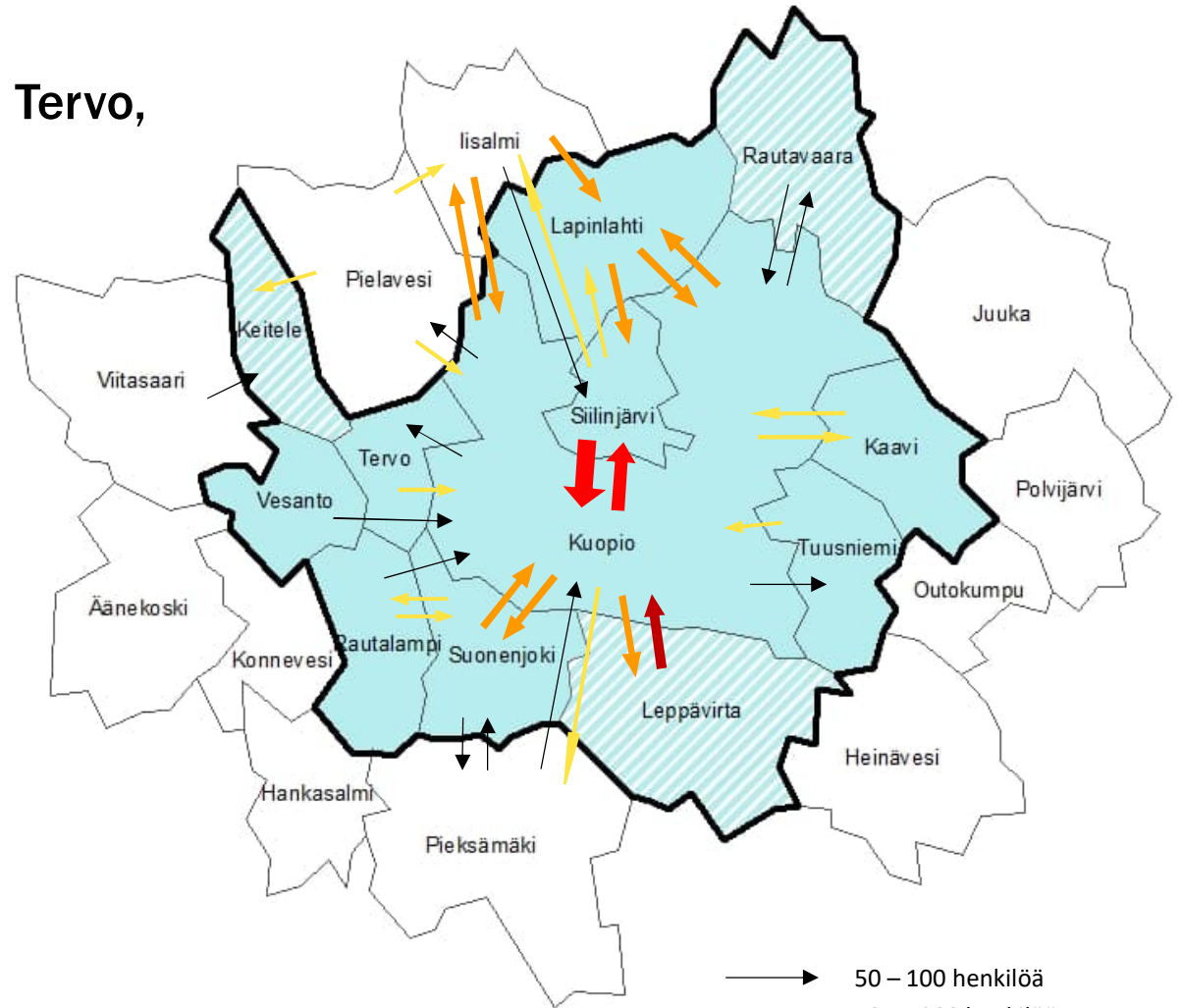
Lähde: Tilastokeskus
Pohjakartta: Maanmittauslaitos

2. Kaavi, Keitele, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Vesanto

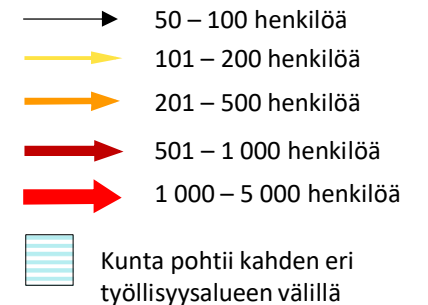
Alueen työvoima

2021	2025	2030	2035
84 872	82 547	81 038	79 905

Työikäinen väestö	105 834
Laaja työttömyys	10 547
Vieraskieliset	7 225
Arvio siirtyvästä htv:stä	132,6
Arvio järjestämiseen tulevasta vos-rahoituksesta	19 175 403 €

Lähde: Tilastokeskus
Pohjakartta: Maanmittauslaitos

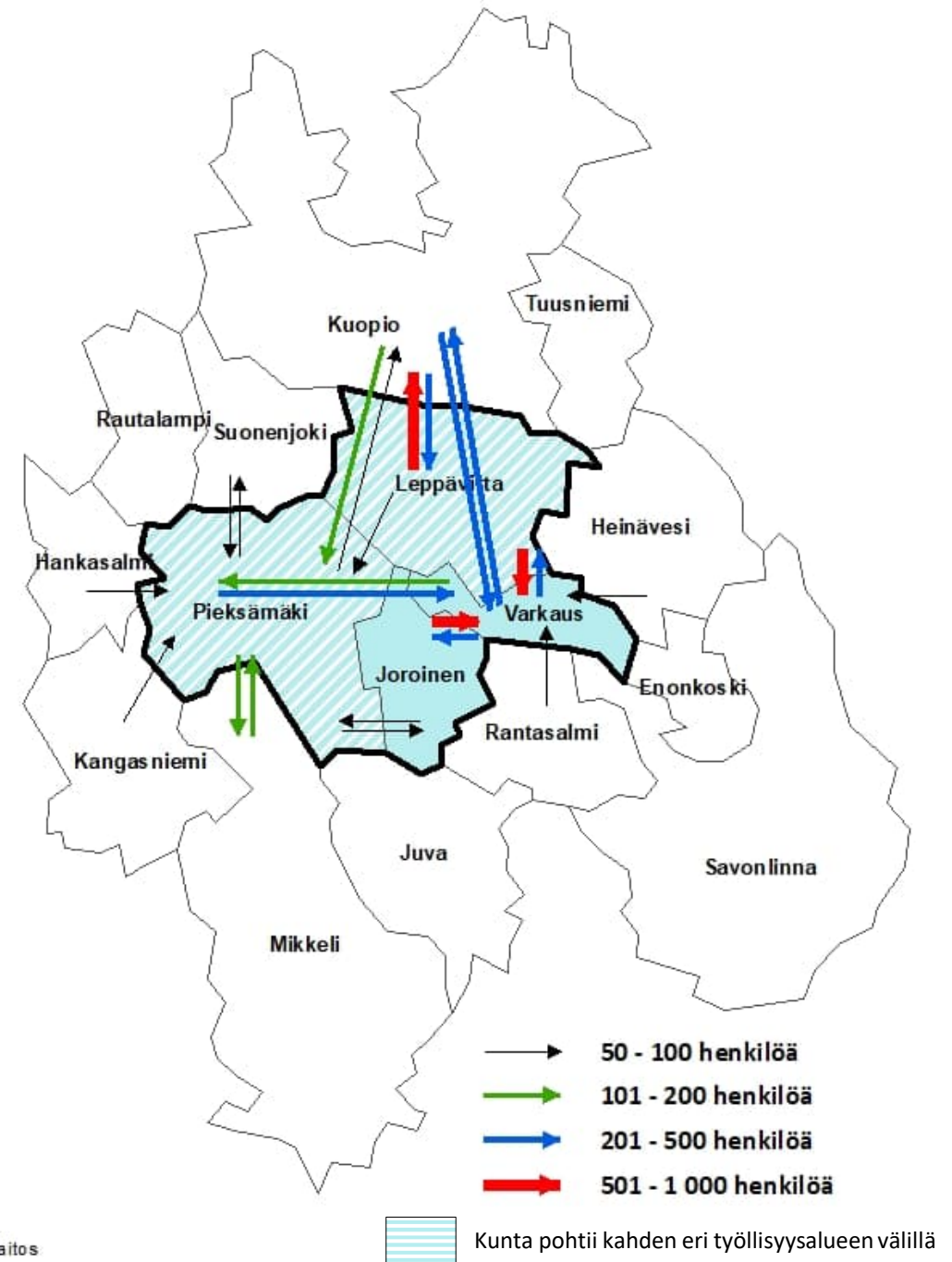

3. Joroinen, Leppävirta, Pieksämäki ja Varkaus

Alueen työvoima

2021	2025	2030	2035
21 166	18 962	17 009	15 758

Työikäinen väestö	26 087
Laaja työttömyys	3 224
Vieraskieliset	1 629
Arvio siirtyvästä htv:stä	37,5
Arvio järjestämiseen tulevasta vos-rahoituksesta	5 238 053 €

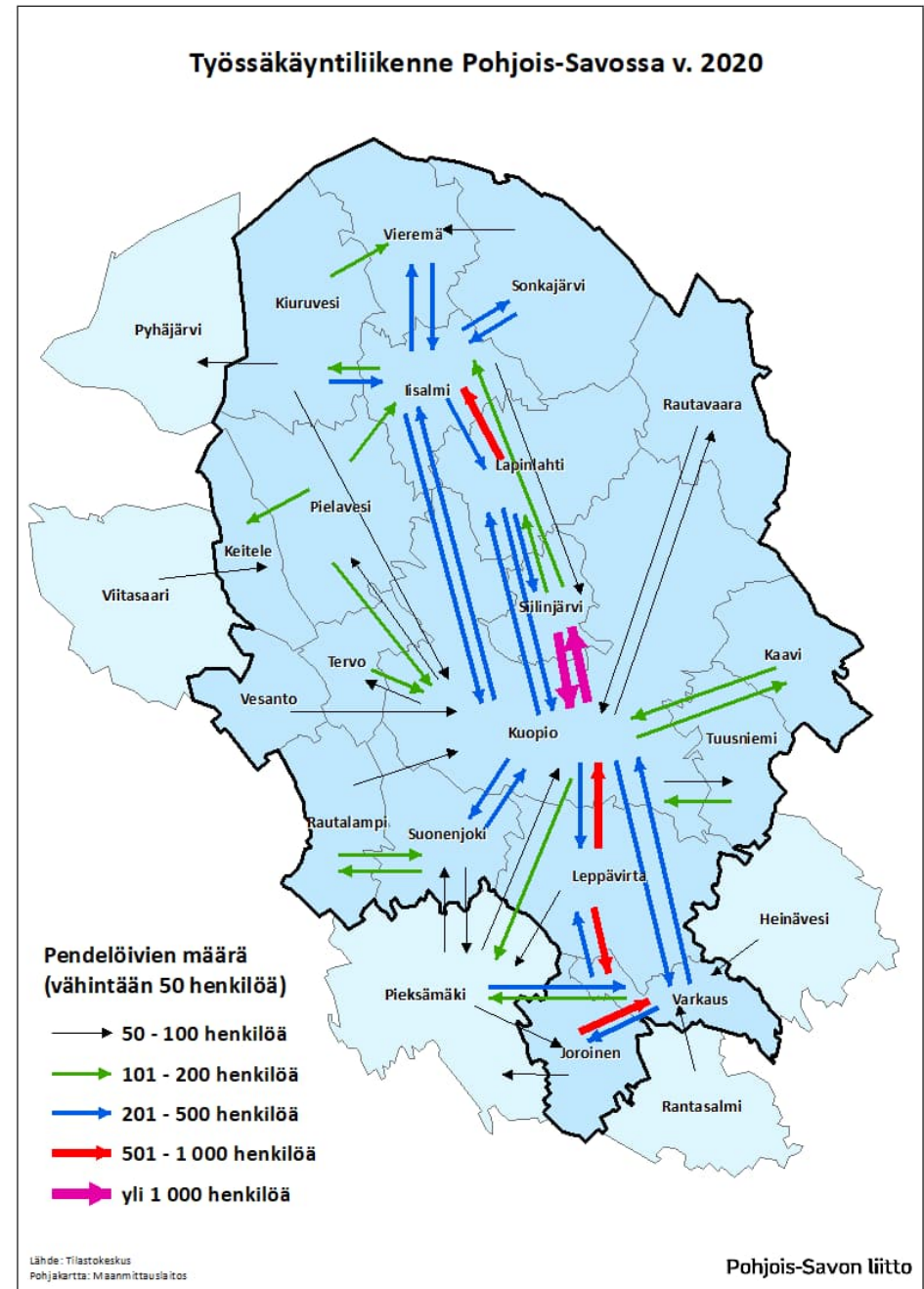

4. Pohjois-Savo

Alueen työvoima

2021	2025	2030	2035
112 258	107 385	103 699	101 089

Työikäinen väestö	138 892
Laaja työttömyys	14 850
Vieraskieliset	9 190
Arvio siirtyvästä htv:stä	180,8
Arvio järjestämiseen tulevasta vos-rahoituksesta	25 988 095 €

RAHOITUS

- 1) Työttömyysturva
- 2) Palvelut

Työttömyysetuuksien rahoituksen uudistaminen

Kannustava rahoitusmalli

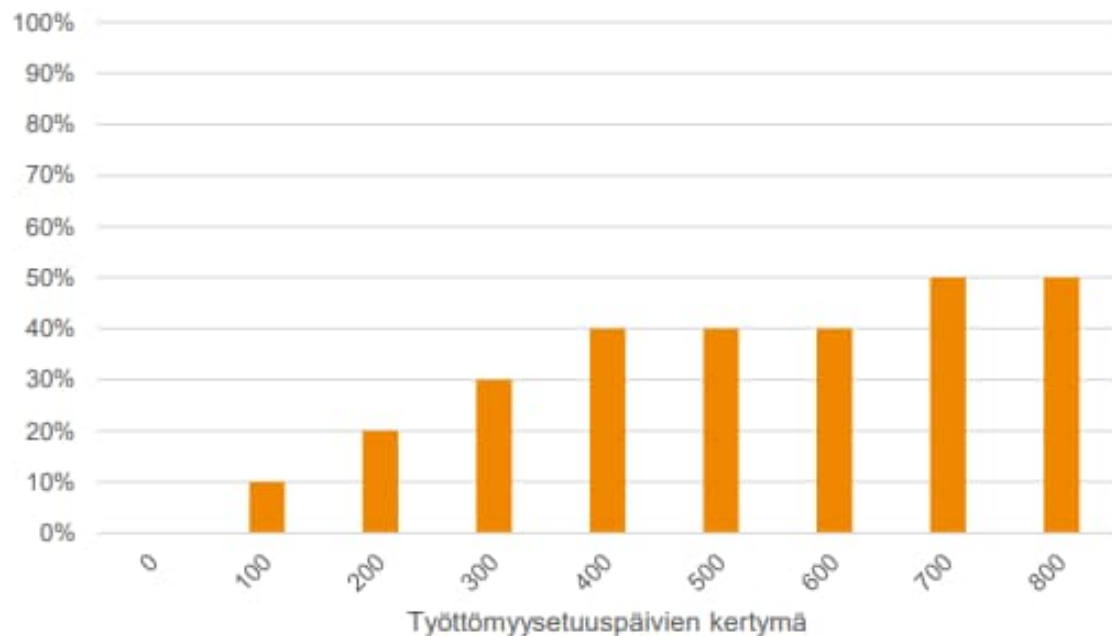
Kunnan rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan ja varhennetaan

- Kunnat osallistuvat työttömyysetuuden **perusosan suuruisen** osan rahoitukseen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa
- Rahoitusvastuu laajenee koskemaan myös **ansio- ja peruspäivärahaa**
- **Kansainvälistä suojelua saavien** tai heihin rinnastettavien henkilöiden osalta kunnalla ei ole työmarkkinatuen rahoitusvastuuta **kolmen vuoden** ajalta ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä. Muiden **maahanmuuttajien** osalta **yhden vuoden** ajalta. Huom! Poikkeus koskee vain työmarkkinatukea.

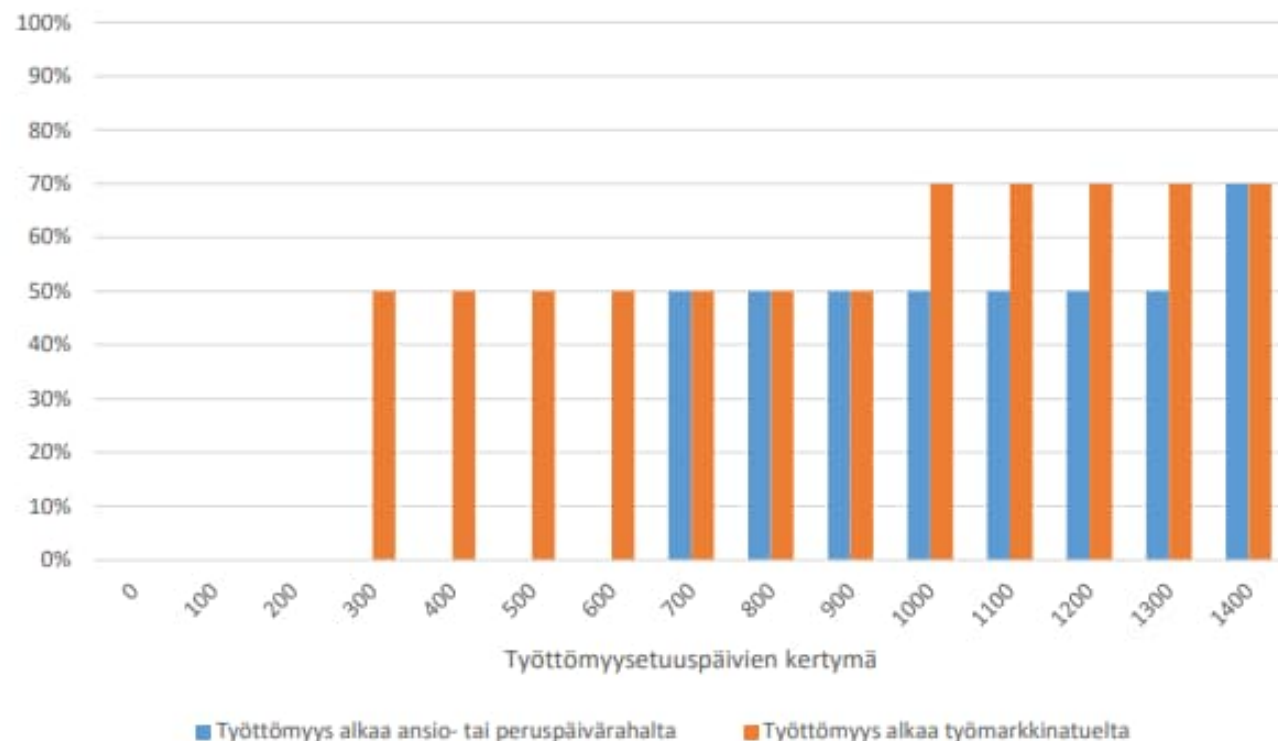
Kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuden perusosan suuruisesta osasta

Jatkovalmistelussa oleva malli

Nykytila

Työttömyysetuuksien rahoituksen uudistaminen

Kannustava rahoitusmalli

Työttömien palveluihin aktivointi ei siirrä etuuden rahoitusvastuuta valtiolle, vaan henkilön tulee ohjautua toimintaan, jonka ajalta hänelle **ei makseta työttömyysetuutta**

- Työhön
- Koulutukseen
- Muuhun tarvitsemaansa palveluun

Etuuspäivien kertymä nollautuu työnhakijan täyttäessä työssäoloehdon

Työttömyysetuuksien rahoituksen uudistaminen

Kannustava rahoitusmalli

Tämä tarkoittaa sitä, että työllisyyskehityksellä on nykyistä suurempi vaikutus kuntien rahoitusasemaan

- Mitä nopeammin ja paremmin työttömät saavat tarvitsemansa palvelun tai pääsevät töihin, sitä enemmän kunta hyötyy taloudellisesti

Onnistumiseen tarvitaan

- Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut
- Osaava sekä hyvinvoiva henkilöstö

Työttömyysetuuksien rahoituksen uudistaminen

Kannustava rahoitusmalli

- Laajeneva rahoitusvastuu **kompensoidaan kunnille täysimääräisesti** erillisellä valtionosuuden lisäyksellä.
- Kompensaatio vastaa kunnalle rahoitusvastuun laajenemisesta aiheutuvaa lisäkustannusta uudistuksen **voimaantulovaiheessa**
- Kuntakompensaatioissa säilytetään poikkileikkausvuoden tarkastelu, mutta kompensaatiota korotetaan vuosittain **kansaneläkeindeksin** mukaisesti

Siirtyvien TE-palveluiden rahoittaminen

- Siirtyvät työvoimapalvelut muodostavat kunnille uuden valtionosuustehtävän, joka rahoitetaan kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta
- Uusiin tehtäviin myönnetään 100-prosenttinen valtionosuusrahoitus
- Valtionosuusrahoitus tehtävän hoitamiseen määräytyy ja maksetaan yksittäiselle kunnalle
 - Huom. Tulot tulevat jokaiselle kunnalle, mutta kustannukset kohdistuvat järjestäjälle
- Rahoitus kohdennetaan käyttäen yhdistelmäkriteeriä
 - 50 % **työikäisen väestön** perusteella ja
 - 50 % **laajan työttömyyden (työttömät ja palveluissa olevat)** käsitteen mukaisen työttömien määrän perusteella

Siirtyvien TE-palveluiden rahoittaminen

Perusratkaisusta poiketen **kotoutumiskoulutuksen** rahoitus määräytyy kahden eri kohderyhmän perusteella

- 1) Maahanmuuttajat valtionosuusrahoituksena **vieraskielisen väestön** määrän perusteella
- 2) Pakolaisten osalta rahoitus tulee valtion **laskennallisena korvauksena**

Siirtyvien TE-palveluiden rahoittaminen

- Perushinnat vakioidaan siirtohetkellä
- Lopullinen taso määritellään valtion v. 2024 talousarvion perusteella
- Valtionosuus = henkilö x perushinta

Esimerkkilaskelma valtionosuudesta **Sonkajärvi** (huom. perushinnat arvioita)

Kriteerit	Hlöä	Perushinta	Valtionosuus
Työikäinen (18 -64 -vuotiaat)	1 778	93,27 €	165 834 €
Laaja työtön	226	737,10 €	166 585 €
Vieraskielinen	34	76,89 €	2 614 €
Valtionosuus yhteensä			335 033 €

Siirtyvien TE-palveluiden rahoittaminen

Laskennalliseen valtionosuusrahoitukseen **siirrytään vaiheittain** kahden vuoden aikana

- Vuonna **2025** rahoitus määräytyy 50 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 50 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
- Vuonna **2026** rahoitus määräytyy 25 % kunnittaisen toteutuma-arvion ja 75 % laskennallisen valtionosuusrahoituksen perusteella
- Vuonna **2027** rahoitus määräytyy **täysimääräisesti** valtionosuuskriteereiden mukaisesti

JULKISET TYÖVOIMAPALVELUT

Julkisten työvoimapalvelujen tarkoitus

Turvataan

- osaavan työvoiman saatavuutta
- työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä
- edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä
- yritysten toimintaedellytyksiä
- työelämän laatua

Julkiset työvoimapalvelut

- Työnvälityspalvelut
- Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut
- Valmennukset: Työnhaku-, ura- ja työhönvalmennus
- Työvoima- ja muutosturvakoulutus

Lisäksi julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat

- Asiantuntija-arvioinnit
- Koulutus- ja työkokeilut
- Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu

- Velvoitetyö
- Työvoimaviranomaisen tehtävät muutosturvan toteuttamiseksi

Julkiset työvoimapalvelut

Työnantajalle myönnettävät tuet ja korvaukset

- palkkatuki
- 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki
- työolosuhteiden järjestelytuki

Henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset

- starttiraha
- kulukorvaukset
- matka- ja yöpymiskustannusten korvaus

HENKILÖSTÖ

Henkilöstö

Henkilöstö siirtyy valtiolta kuntiin ja kuntayhtymiin liikkeenluovutuksella ns. vanhoina työntekijöinä

- Laskennallinen arvio htv-siirtymästä Pohjois-Savossa oli huhtikuussa 2023 noin 181 htv:tä (luku tarkentuu valmistelun edetessä)
- Kunta on velvollinen noudattamaan valtion työ- ja virkaehtosopimusta siirtohetkellä voimassa olevan sopimuskauden loppuun (28.2.2025), jonka jälkeen henkilöstö siirtyy kuntia koskevan sopimuksen piiriin
- Valtion yhteistoimintamenettelyyn kuuluva valtakunnallinen neuvottelu alkaa **elokuussa 2023** ja virastokohtaiset neuvottelut käynnistyvät **marraskuussa 2023**, kun kuntien sopimukset yhteistoiminnasta on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriöön. Yhteistoimintamenettely jatkuu arviolta **lokakuuhun 2024** saakka.

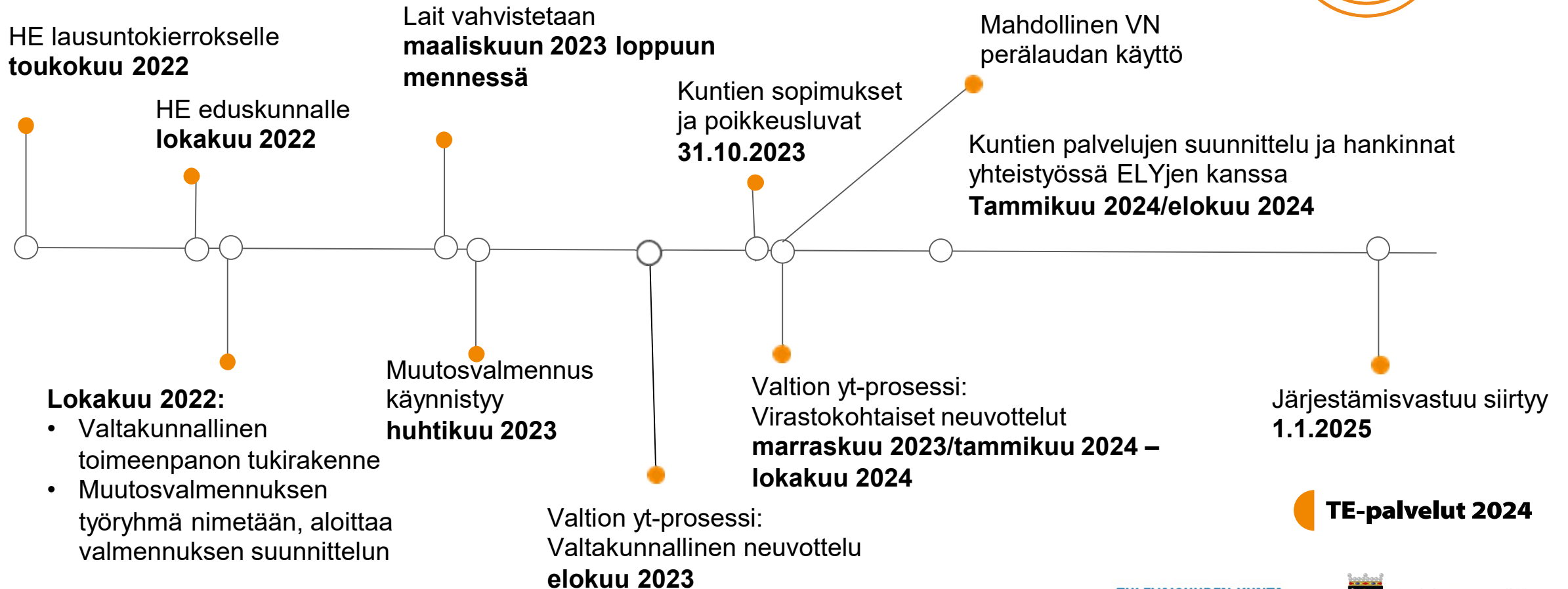
Laskennallinen arvio TE-toimiston htv-siirtymästä

- Viereisessä taulukossa on vuoden 2022 tiedoilla Pohjois-Savon TE-toimiston henkilöstön sijoittuminen työskentelypaikkakunnittain.
- HTV Laskennallinen -sarakkeen tiedot ovat laskennallisia arvioita htv-siirtymistä kuntakohtaisesti. Huomattavaa on, että **henkilöstö siirtyy kuitenkin työllisyysalueelle**, joka päättää henkilöstön sijoittumisesta työskentelypaikkakunnille.
- Tiedot on poimittu työ- ja elinkeinoministeriön kunnille kokoamasta tietopaketista. [Koko tietopaketti löytyy TEM:n sivuilta](#). Tietopakettia päivitetään valmistelun edetessä, tässä olevat tiedot on otettu 17.4.2023 päivitetystä versiosta.
- Lisäksi henkilöstöä siirtyy ELY-keskuksesta arviolta 4 henkilötyövuotta

Kunta	HTV Laskennallinen	Nykyinen työskentelypaikka- kunta
Iisalmi	16,56	34
Joroinen	2,98	
Kaavi	1,83	
Keitele	1,18	
Kiuruvesi	5,28	
Kuopio	92,88	119
Lapinlahti	6,77	
Leppävirta	5,88	
Pielavesi	2,44	
Rautalampi	1,8	
Rautavaara	0,97	
Siilinjärvi	13,35	7
Sonkajärvi	2,58	
Suonenjoki	4,19	
Tervo	0,94	
Tuusniemi	1,61	
Varkaus	16,13	24
Vesanto	1,15	
Vieremä	2,28	

TE-palvelut 2024 -uudistuksen aikataulu

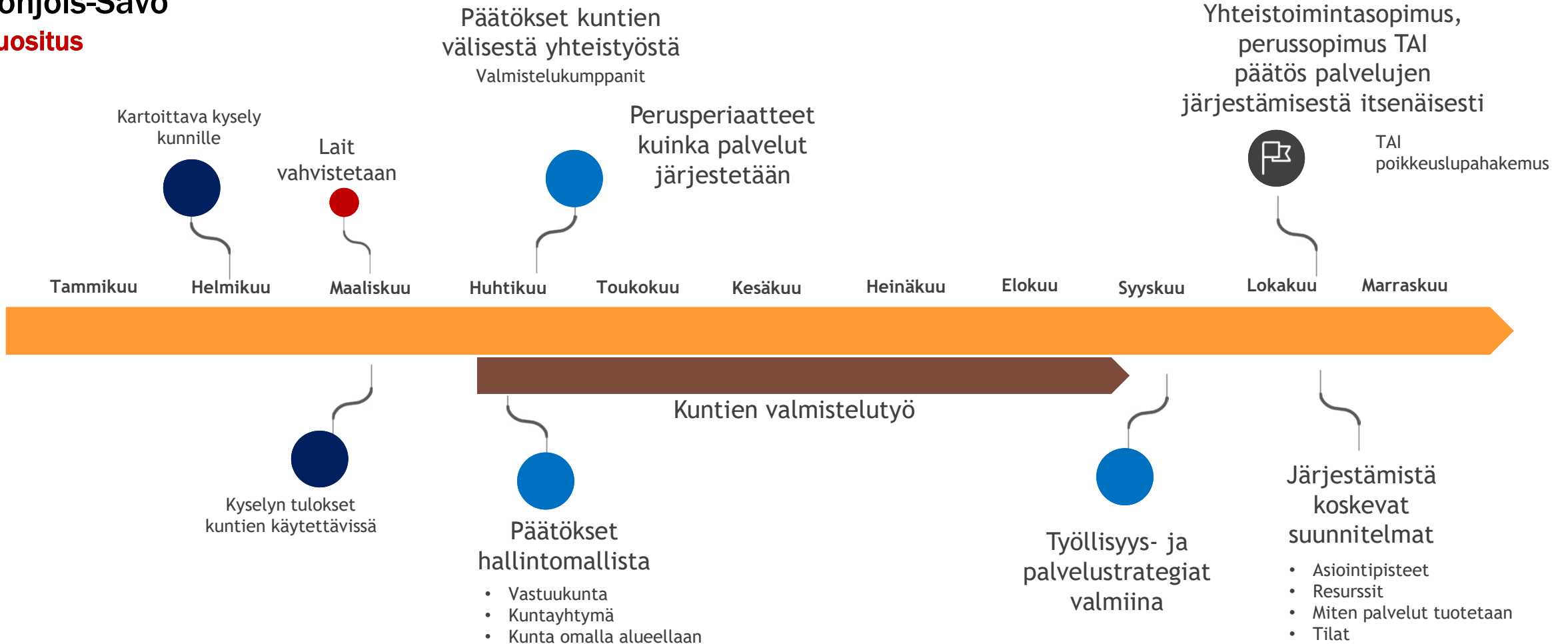

TE-palvelut 2024

Aikataulu 2023

Pohjois-Savo

Suositus

TULEVAISUUDEN KUNTA -SELVITYSHANKE

MINNA KOLJONEN

PROJEKTIPÄÄLLIKÖ

minna.koljonen@ely-keskus.fi

SAARA MÄKINEN

HANKESIHTTEERI

saara.makinen@pohjois-savo.fi

Mallinnuksissa ja laskelmissa on hyödynnetty Tilastokeskuksen,
TEM:n Työnvälitystilaston ja Mikko Kesä Oy:n aineistoja